

Sygn. akt VIII *Ua* 33/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SO Jolanta Łanowy-Klimek (spraw.)
Sędziowie:	Sędzia SO Grzegorz Tyrka Sędzia SR(del) Anna Capik-Pater

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 października 2020r. w G.

sprawy z odwołania P. Ł.

przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w L.

o zwrot zasiłku chorobowego

na skutek apelacji odwołującego P. Ł.

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 2 czerwca 2020 r. **sygn. akt** VI U 81/19

1. oddala apelację,
2. przyznaje radcy prawnemu M. C. od Skarbu Państwa kwotę 110,70 zł. (sto dziesięć złotych 70/100) w tym 23 % podatku VAT, tyłem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej odwołującemu z urzędu.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka (-)sędzia Jolanta Łanowy -Klimek (-) sędzia Anna Capik-Ptaer

Sygn. akt VIII *Ua* 33/20

UZASADNIENIE

Odwołujący P. Ł. domagał się zmiany zaskarżonej decyzji organu rentowego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w L. z 27 grudnia 2018 r., mocą której ustalono nadpłatę zasiłku chorobowego za okres od 16 lipca 2014 r. do 10 października 2014 r. w kwocie 870,00 zł z powodu ustania ubezpieczenia społecznego. Jednocześnie w tej samej decyzji zobowiązano odwołującego do zwrotu kwoty 870,00zł.

W uzasadnieniu złożonego odwołania odwołujący podniósł, że roszczenie organu rentowego jest przedawnione. Nadto odwołujący w uzasadnieniu odniósł się do swojej trudnej sytuacji bytowej i finansowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się oddalenia odwołania. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że odwołujący nie użytkował na własny rachunek gospodarstwa rolnego od 1 października 2005 r. do 20 października 2014 r., wobec czego organ rentowy wydał decyzję nakazującą zwrot bezpodstawnie pobranego świadczenia. Zaskarżona decyzja natomiast została wydana na podstawie art. 14 ust 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, który stanowi, że zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres przebywania ubezpieczonego na koszt Kasy w zakładzie opieki zdrowotnej w celu rehabilitacji po ustaniu ubezpieczenia.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z 2 czerwca 2019 r. (VI U 81/19) w pkt 1 oddalił odwołanie P. Ł., a w pkt 2 przyznał od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego reprezentującego odwołującego z urzędu kwotę 90 zł plus 23% podatku VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny :

Odwołujący w okresie od 16 lipca 2014 r. do 10 października 2014 r. pobrał zasiłek chorobowy w łącznej kwocie 870 zł – na podstawie 3 decyzji, a to z 18 września 2014 r., 8 października 2014 r. oraz 28 października 2014 r. (okoliczność ta nie była kwestionowana przez żadną ze stron).

Odwołujący był pouczone o okoliczności, że zasiłek chorobowy przysługuje „ubezpieczonemu”, co wynika z informacji zawartej w każdej z decyzji.

Decyzją KRUS Oddział (...) w L. z 29 lipca 2015 r. numer (...) stwierdzono, że wobec odwołującego ustało ubezpieczenie społeczne rolników w okresie od 1 października 2005 r. do 20 października 2014 r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że wskutek postępowania wyjaśniającego ustalono, iż odwołujący od dnia 24 sierpnia 2005 r. nie użytkuje na własny rachunek gospodarstwa, a grunty będące własnością odwołującego zostały wydierżawione.

Odwołujący od powyższej decyzji złożył odwołanie do Sądu Okręgowego w Gliwicach.

Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z 15 września 2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 2086/15 oddalił odwołanie w sprawie. Natomiast Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 21 czerwca 2018 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 188/18 oddalił apelację odwołującego od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach, uznając tym samym decyzję organu rentowego za zasadną.

Zaskarżoną decyzją z 27 grudnia 2018 r. KRUS Oddział (...) w L. ustalił nadpłatę zasiłku chorobowego za okres od 16 lipca 2014 r. do 10 października 2014 r. w kwocie 870,00 zł z powodu ustania ubezpieczenia społecznego rolników. Odwołujący został zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie akt organu rentowego i przesłuchania odwołującego (e-protokół z 2 czerwca 2020 roku).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Rejonowy przytoczył treść art. 52 ustawy z dnia 20 grudnia 1999 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2020 poz. 174), stanowiącym o odpowiednim stosowaniu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w sprawach nieuregulowanych ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników, a także ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa – do składek na ubezpieczenie społeczne.

Następnie wskazał, że w myśl art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2020 poz. 266), znajdującego zastosowanie do niniejszej sprawy na mocy art. 52 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

Zgodnie zaś art. 84 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

W ocenie Sądu pierwszej instancji przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że odwołujący został skutecznie pouczony, komu przysługuje zasiłek chorobowy. Z informacji zwartych w decyzjach z 18 września 2014 r., 8 października 2014 r. oraz 28 października 2014 r., a dotyczących wypłaty odwołującemu zasiłku chorobowego, wynika jednoznacznie, że zasiłek chorobowy przysługuje „ubezpieczonemu”. Natomiast w decyzji z 29 lipca 2015 r. organ rentowy ustalił, że odwołujący od 1 października 2005 r. do 20 października 2014 r. był nieuprawniony do pobierania świadczenia, ponieważ od 24 sierpnia 2005 r. zaprzestał użytkowania na własny rachunek gospodarstwa. Ustalenia te zostały potwierdzone przez Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z 15 września 2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 2086/15. Zdaniem Sądu Rejonowego odwołujący miał zatem świadomość, że pobrane świadczenia nie były mu należne.

Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił podnoszonego przez odwołującego zarzutu przedawnienia roszczeń organu rentowego.

Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyrok z 17 maja 2018 r., sygn. I UK 138/17) wskazał, że organ rentowy może żądać zwrotu nienależnie pobranych, w tym przestępczo wyłudzonych świadczeń z ubezpieczenia społecznego tylko za okres 3 lat liczonych do ostatniej wypłaty (pobrania) nienależnego świadczenia (art. 138 ust. 3 ustawy emerytalnej w związku z art. 84 ust. 3 ustawy systemowej), natomiast decyzja o zwrocie może być wydana najpóźniej przed upływem 5 lat od ostatniego dnia okresu, za który pobrano je nienależnie (art. 84 ust. 7a ustawy systemowej).

Sąd Rejonowy podkreślił, że trzyletni okres, za który organ rentowy może żądać zwrotu nienależnie pobranych świadczeń na podstawie art. 138 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (przepisu analogicznego do art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), obejmuje okres do ostatniej wypłaty (pobrania) nienależnego świadczenia.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w przedmiotowej sprawie organ rentowy domagał się zwrotu od odwołującego zasiłku chorobowego za okres od 16 lipca 2014 r. do 10 października 2014 r., a zatem podniesiony przez odwołującego zarzut przedawnienia okazał się niezasadny.

Odnosząc się natomiast do zarzutu odwołującego, iż organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie rozpatrzył jego sytuacji finansowej oraz bytowej, Sąd pierwszej instancji, przytaczając art. 41a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zaznaczył że odwołujący nie wykazał w toku postępowania, aby po otrzymaniu zaskarżonej decyzji zwrócił się do pozwanego z wnioskiem w przedmiocie odroczenia terminu płatności, rozłożenia należności na raty albo umorzenia całości lub części zobowiązań.

Mając na uwadze powyższe Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że zaskarżona decyzja była prawidłowa, wobec czego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie odwołującego.

W pkt 2 wyroku, zgodnie z § 15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 68), orzekł o kosztach pomocy prawnej pełnomocnika z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł odwołujący, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 41a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy w przedmiotowej sprawie po wydaniu zaskarżonej decyzji odwołujący wskazał, iż jego sytuacja materialna i bytowa jest ciężka, co wskazywało na potrzebę doprecyzowania przez organ rentowy i

wezwania odwołującego do doprecyzowania żądania, czy aby powyższe pismo nie winno być uznane za wniosek o umorzenie należności bądź udzielenie ulgi w spłacie należności;

2. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- art. 233§ 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów przejawiające się brakiem wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz oceną tego materiału w sposób sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego w szczególności poprzez jedynie przyjęcie, że odwołujący nie udowodnił, iż występował do organu rentowego z pismami, które były motywowane chęcią uzyskania umorzenia należności względem organu rentowego;
- art. 7, 8, 9, 64, 77 i 80 k.p.a. polegające na nie wezwaniu przez organ rentowy odwołującego do doprecyzowania żądania poprzez wskazanie czy wnosi on odwołanie czy też żąda umorzenia należności, do której zwrotu został zobowiązany zaskarżoną decyzją.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, odwołujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie poprzedzającej go decyzji KRUS Oddział (...) w L. z 27 grudnia 2018 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu, bądź zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy. Nadto wnosił o zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów nieopłaconej w całości jak i w części pomocy prawnej udzielonej z urzędu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktycznie, przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a następnie dokonał właściwej oceny zebranych dowodów i wyciągnął właściwe wnioski, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktycznie i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, uznał je za własne co oznacza, że zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego. Należy wskazać, że podniesione w apelacji zarzuty nie wnoszą do sprawy żadnych nowych okoliczności faktycznych ani prawnych, które mogłyby stanowić podstawę do zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zasada swobodnej oceny dowodów jest jedną z podstawowych reguł procesu cywilnego. Odnosi się ona zarówno do wyboru określonych środków dowodowych jak i do sposobu ich przeprowadzenia. Ramy swobodnej oceny dowodów określone w art. 233 § 1 k.p.c. wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których Sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Dając lub odmawiając wiary dowodom kieruje się wyłącznie własnym przekonaniem. Jeśli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c.

W niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji przeprowadził w sposób prawidłowy i rzetelny postępowanie dowodowe, dokonując wszechstronnej oceny materiału dowodowego, co wyraził w uzasadnieniu wyroku, a ocena ta jest zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

Sąd Okręgowy zgadza się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, iż odwołujący w żaden sposób nie udowodnił, by miał występować do organu rentowego z pismami, które były motywowane chęcią uzyskania umorzenia należności względem

organu rentowego. Odwołujący w istocie nie przedłożył żadnych dokumentów mogących potwierdzać jego stanowisko, a jedynie opierał się na własnych twierdzeniach, które słusznie zostały uznane za gołosłowne.

Sąd Okręgowy podziela również stanowisko Sądu pierwszej instancji, zgodnie z którym odwołujący nie wykazał w toku postępowania, aby po otrzymaniu zaskarżonej decyzji zwrócił się do pozwanego z wnioskiem w przedmiocie odroczenia terminu płatności, rozłożenia należności na raty albo umorzenia całości lub części zobowiązań. Taki wniosek nie wynika w szczególności z pisma odwołującego z 28 stycznia 2019 r., w którym odwołujący wyraźnie wskazał, że stanowi ono odwołanie od decyzji KRUS Oddział (...) w L. z 27 grudnia 2018 r. W piśmie tym odwołujący podniósł jedynie zarzut przedawnienia oraz krótko opisał swoją sytuację materialną i bytową, natomiast nie wskazał w żadnym miejscu wniosku, czy żądania odroczenia terminu płatności, rozłożenia należności na raty albo umorzenia całości lub części zobowiązań.

Wobec powyższego – w ocenie Sądu Okręgowego – nie doszło również do naruszenia wymienionych w apelacji przepisów postępowania administracyjnego ani też przepisów prawa materialnego, tj. art. 41a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Treść pisma odwołującego była zrozumiała i wskazywała wyraźnie, że stanowi ono odwołanie od decyzji 27 grudnia 2018 r. Wobec tego organ rentowy nie był zobowiązany do wzywania odwołującego do doprecyzowania swojego odwołania poprzez wskazanie czy wnosi on odwołanie czy też żąda umorzenia należności, do której zwrotu został zobowiązany zaskarżoną decyzją. Powyższego nie zmienia również fakt, że organ rentowy mógł znać sytuację materialną odwołującego w związku z wcześniejszymi postępowaniami sądowymi.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że skarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa, wobec czego apelacja jako niezasadna została oddalona na mocy art. 385 k.p.c.

W pkt 2 wyroku Sąd Okręgowy, w oparciu o § 16 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 68), orzekł o kosztach pomocy prawnej pełnomocnika z urzędu.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka (-) sędzia Jolanta Łanowy -Klimek (-) sędzia Anna Capik-Pater